

# Slovenski Gospodar.

List ljudstvu v poduk in zabavo.

Izhaja vsak četrtrek in velja s poštno vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 2 gld. 50 kr., za pol leta 1 gld. 30 kr., za četrt leta 65 kr. — Naročnina se pošilja upravitelstvu v tiskarni sv. Cirila, koroške ulice št. 5. — Deložniki tiskovnega društva dobivajo list brez posebne naročnine.

Posamezni listi dobé se v tiskarni in pri g. Novak-u na velikem trgu po 5 kr. Rokopisi se ne vračajo, neplačani listi se ne sprejemajo. Za oglasila se plačuje od navadne vrstice, če se natisne enkrat, po 8 kr., dvakrat 12 kr., trikrat 16 kr.

## Volilna preosnova.

Koalicija ima nalogo, izvršiti volilno preosnovo. Sprva je bila vlada sama razvila neka načela, ali nobeni stranki niso ugajala. Nato so se začela pogajanja z vodjami koalicijskih strank, ali tudi ta pot ni peljala do uspeha. Zdaj si je vlada pomagala s tem, da je ukazala, sklicati odsek za volilno preosnovo, in mu prepustila vso stvar. Pa tudi odsek je kmalu uvidel, da ne bode imel večje sreče, kakor pogajanja med vlado in vodjami strank. Izročil je torej lani 11. dec. svojo nalogo posebnemu pododseku iz desetih članov, čegar posvetovanja so bila tajna. Na binkoštni torek pa je pododsek izdal načrt volilne preosnove.

Po sedanjem volilnem redu ima 1.984.628 državljanov volilno pravico, in sicer volijo 353 poslancev; po načrtu pododsekovem bi se število volilcev pomnožilo za 1.299.845 davkoplačevalcev in 700.000 delavcev, število vseh poslancev pa bi se pomnožilo na 400. Po tem načrtu bi se novi, peti oddelek volilcev razdelil na dve skupini: v jedni bi volili vsi tisti davkoplačevalci, kateri plačujejo manj kakor pet gold. na leto direktnega davka, in pa vsi okrajni in občinski uradniki, trgovski pomočniki itd.; v drugi skupini bi volili tisti obrtni delavci, kateri so člani kake bolniške blagajnice ali bratovske skladnice. Prva skupina bi volila 34 poslancev, druga 13 poslancev.

Volilci prve skupine bodo v kronovinah, kjer volijo volilci v mestih in trgih skupaj, izvrševali svojo volilno pravico posredno, po volilnih možeh. V kronovinah, kjer bodo volilci mest in trgov volili posebe, izvrševali bodo volilci mest in trgov volilno pravico neposredno, volilci kmetskih občin pa posredno. Volilci druge, delavske skupine bodo volilno pravico izvrševali posredno po volilnih možeh.

Posamezni mandati se bodo po pododsekovem načrtu razdelili na posamične kronovine tako-le: Češka bo volila v prvi skupini pet poslancev, in sicer bodo mesta in trgi volili dva, kmetijske občine pa tri poslance; Dalmacija bo imela jednega zastopnika prve skupine in bodo torej mesta in trgi volili posredno skupno s kmetskimi občinami; Galiska bo v prvi skupini volila osem poslancev; dva zastopnika mest in trgov in šest zastopnikov kmetskih občin; Dolenja Avstrijska bo volila jednega zastopnika mest in trgov in jednega zastopnika kmetskih občin; isto tako Štajarska; Gorenja Avstrijska bo volila jednega zastopnika, takisto tudi Solnograška, Koroška, Kranjska, Bukovina, Šlezija, Predarlška, Goriška in Istru; v vseh teh kronovinah bodo mesta in trgi volili skupno s kmetskimi občinami, in sicer posredno. Moravska bo volila jednega zastopnika mest in trgov in dva zastopnika kmetskih občin;

Tirolska bo volila dva zastopnika, a mesta in trgi bodo volili skupaj s kmetskimi občinami in posredno.

Druga skupina, v kateri bodo imeli volilno pravico delavci, ki so člani bolniških blagajnic, bo volila 13 poslancev, in sicer se bodo mandati razdelili na kronovine tako-le: Češka bo volila štiri poslance, Dalmacija skupno s Kranjsko, Istro, Goriško in Trstom jednega; Galiska tudi jednega; Dolenja Avstrijska tri; Gorenja Avstrijska skupno s Solnograško, Tirolsko in Predarlško jednega; Štajarska s Koroško jednega; Moravska jednega in Šlezija z moravskimi politiskimi okraji Mistek, Novi Jičín, Sternberg in Hranice jednega. —

Taka je pododsekova volilna preosnova. Ž njo nihče ni zadovoljen; kajti dosedanje razne krivice volilne postave so vse ostale. Koliko bi mi Slovenci s to volilno preosnovo poslancev pridobili? Samo jednega in sicer na Kranjskem, kjer bi ga izvolili mali davkoplačevalci. Kaj pa na štajarskem? Tukaj bodo vsi mali kmetski davkoplačevalci volili jednega poslanca, in ker sta Nemcev dve tretjini, zato bode isti poslanec gotovo Nemec. Ker torej mi štajarski Slovenci nič ne pridobimo, pač pa se bode število nam nasprotnih državnih poslancev pomnožilo, zato nas veseli splošna sodba o tem načrtu: »Iz te moke ne bode kruha!«

## Kakšni bodimo Slovenci?

(Iz govora g. Fr. Schweigerja v Črnomlju.)

Dragi rojaki! Ljudstvo naše bodi slovensko, bodi narodno, bodi katoliško, bodi verno! Slavni Vodnik je v svoji pesmi: »Moj spominek« rekel: »Kar mat' me učila, me mika zapet.« Mati ga je učila govoriti slovensko govorico, in vrli sin je peval lepe slovenske pesmi, budeč in vabeč svoje rojake k ljubezni do slovenske domovine. Tudi vaša materina beseda je slovenska; spoštujte in ljubite jo, radi jo govorite; in se zgodi, da vas žalostne razmere silijo iti na ptuje, tudi na ptujem ostanite zvesti svojemu narodu, svoji domovini! Gledite pa tudi na to, da tudi drugi spoštujejo pravice slovenskega jezika, ki mu gredo po božji, naradni in cesarski postavi.

V prvi vrsti pazite, da razni uradi občujejo z vami v slovenskem jeziku, ne le pri ustnih obravnavah, ampak da se tudi zapisniki in listine pišejo v slovenskem, ne pa v ptujem vam nerazumljivem jeziku. Rabite kak izpisek iz matičnih knjig, n. pr. kak krstni list, č. g. župniki naj vam pišejo slovenske liste. Imate posla pri c. kr. okrajnem glavarstvu, slovensko naj se z vami uraduje, ustno in pismeno. Posebno važne so one listine, katere izdelujejo c. kr. notarji in c. kr.